

Kázání arcibiskupa a primase pražského Dominika kardinála Duky OP Repatriace kardinála Josefa Berana

21. dubna 2018

Vážení přítomní, drazí přátelé, představitelé politického, kulturního a společenského života, spolubratři biskupové, kněží, jáhni, řeholnice a řeholníci, sestry a bratři v Kristu zde v katedrále, jako i u televizních obrazovek a rozhlasových přijímačů,

slavíme bohoslužbu ze svátku svatého pražského biskupa Vojtěcha, mučedníka, statečného člověka, misionáře a spolutvůrce střední Evropy; nejen hlavního patrona pražské arcidiecéze a zemského patrona, ale také patrona Polska, Maďarska, a v historickém kontextu již od počátku, patrona Slovenska.

Úryvek z knihy skutků apoštolů nám připomněl světodějně rozhodnutí apoštola Pavla, který stanovil strategii, jak naplnit Ježíšův příkaz hlásání evangelia všem národům. Tím však naplnil slova i proroka Izaiáše a starce Simeona, jehož chvalozpěv z jeruzalemského chrámu se stal součástí modlitby církve (Lk 2,32).

Zavazuje ji k evangelizaci, která se stala základem nové civilizace lásky vyrůstající z pravdy. Zde můžeme pozorovat cestu Vojtěchovu, ale i cestu kardinála Josefa Berana: obhajoba lidské svobody, zápas s otroctvím spolu s vytrvalým úsilím o láskyplné rodinné soužití jako i o pravdivost života duchovních. To byl misijní program obou našich velkých exulantů. Oba jsou ve službě dobrého pastýře, jak se nazval sám Ježíš Kristus v překrásné alegorii Janova evangelia: „Dobrý pastýř dává život za své ovce.“ (Jn 10,15)

Ve velikonoční době a po prožití velikonočního třídní víme, co znamená jediné přikázání lásky, která vyrůstá z pravé humanity Ježíšova pozitivního zlatého pravidla: „Takto vše, co chcete, aby lidé dělali vám, dělejte vy sami jim; hle, to je Zákon i Proroci.“ (Mt 7,12) Tento zákon v negativním smyslu „Co nechceš...“ znala už antika, jak o tom svědčí Tobiáš (Tb 4,15), ale i Konfucius.

Dovolte, abych příchozí exulanty oslovil jako nehodný nástupce na svatovojtěšském stolci: Buď vítán, otče arcibiskupe Josefe, primasi český, arcibiskupe pražský, kardinále Svaté církve římské. Ty, který jsi v rozhodnou chvíli nemlčel, neboť jsi mlčet nesměl. Vracíš se z vyhnanství opět v rozhodnou hodinu a jako tehdy jdeš s relikvií sv. Vojtěcha, který z našich patronů mohl nejsilněji pomoci v onu rozhodnou hodinu, neboť postava sv. knížete Václava byla pošpiněna nacistickým zneužitím.

Rozhodná hodina se vždy znovu týká nejzákladnějších otázek bytí a nebytí společenství národa, tedy lidu této země. Svatý biskup Vojtěch i kardinál Josef Beran řešili totéž, co opět řešíme my. Nebezpečí přitom roste úměrně s možností prosadit zlo a způsobit morální kolaps. Co je to za problémy? Kde postavit strážce? Jak a kde chránit to, oč zápasíme? Celá staletí víme, že jde o člověka, tj. o naše lidství. Pojmenujme, co je znovu a znovu v sázce stejně v době Vojtěchové, po 2. světové válce a opět dnes. Je jistě náhodnou souhrou okolností, že ve chvíli, kdy my

zde vítáme kardinála Berana, je prezident republiky hostem na sjezdu komunistické strany, která se přes volební porážku dožaduje stále většího podílu na moci? To je velmi zřetelné znamení hodiny, v níž se náš národ nachází a o to větší zodpovědnost připadá hlavě státu, aby zaznělo rozhodné slovo.

Srovnejme si to. Celý život, od počátku nepochopeného a odmítaného biskupa Vojtěcha, byl sporem s tehdejší mocí o svobodu církve a svobodu člověka. Výsledek? Genocida na Libici a vynucený sice, ale svobodně přijatý Vojtěchův exil. Trvalo dlouho, než jsme přenesli jeho ostatky zpět do pražské katedrály. Jejich vyzvednutí se podařilo teprve, když po třídním postu složili Čechové v čele s knížetem slib, který je vlastně prvou českou ústavou. Trvalo řadu desetiletí, než se zacementovala rána Libice a objevila se státotvorná idea o dvou olivách, sv. Václavu a sv. Vojtěchu, na jedné snítce národa. Tak našel svatý biskup Vojtěch své místo na Myslbekově svatováclavském sousoší na náměstí, kde se rozhodovalo a rozhoduje o našich moderních dějinách. Exulant sv. Vojtěch se vrací zpět do své katedrály v místech, kde stála jeho kaple z doby Otce vlasti. A to v podobě sousoší sv. Vojtěcha, Radima a Radly od Karly Vobišové-Žákové. Model tohoto sousoší z roku 1937 do katedrály umístěný kardinálem Beranem v roce 1947, byl po únoru 1948 jakoby navždy spolu s ním vyhnán. Nyní se vrací spolu oba naši pastýři.

Život kardinála Berana byl vyplněn tímž zápasem v podmínkách odpovídajících posunu o devět a půl století. Stejně vzdělaný, stejně tichý, stejně národu věrný, stejně pevný ve víře a připravený k obětem za ni. Jako vězeň v Terezíně a Dachau zažil, co je přímé ohrožení života a nutnost spolupráce všech stejně ohrožených. Šlo o holý život každého, a v jedné řadě si pomáhali ideoví protivníci. Odtud si odnesl zkušenost ekumeny i myšlenku, že lze spolupracovat i s názorovým odpůrcem, kdyby byl u moci, na budování státu a k prospěchu celé společnosti. Zklamání se dočkal brzy. Všechny církve na nátlak Alexeje Čepičky odpřisáhly bezpodmínečnou poslušnost vůči státu a jeho ideologii. Jen on v čele katolické církve to odmítl a s ním ostatní biskupové. Za zdrženlivě podanou ruku ke spolupráci s poúnorovou vládou byl odveden do internace a posléze přinucen k trvalému exilu. Nepřehlížím přitom ani ty katolické kněze, kteří zradili své biskupy a papeže a vytvořili v církvi pátou kolonu, kolaborující s rudou totalitou. O jejich roli svědčí skutečnost, že na svém zasedání výboru mírového duchovenstva odměnili potleskem rozhodnutí strany a vlády o trvalém vyhoštění arcibiskupa Berana z vlasti a faktickém znemožnění výkonu jeho úřadu. Toto rozhodnutí odvolala vláda České republiky spolu s prezidentem republiky na podzim 2017. Není jen nějakou náhodou, že stejný osud tehdy stihl i primasy zemí střední Evropy, v nichž sv. Vojtěch zanechal zřetelnou stopu.

Řekl jsem, že opět stojíme v rozhodující hodině. Nemlčel kardinál Beran, nesmím mlčet ani já. Co nám hrozí? Podobně, jako za sv. Vojtěcha i za kardinála Berana je veden útok na rodinu. Jsou navrhovány bezprecedentní a ničivé zákony proti ní. Jsou chystány zákony degradující člověka na jakési bezpohlavní cosi. Jsou navrženy zákony ekumenicky řečeno proti církvím a je trvalá snaha je marginalizovat a mít pod kontrolou. Připomenu, že o tom přesvědčivě promluvil kardinál Beran na Druhém vatikánském koncilu o náboženské svobodě a ekumeně v duchu pokory a bratrství. Svoboda a důstojnost člověka jsou dnes mnohdy omezovány a potlačovány předpisy ve zdravotnictví, sociálních ústavech i ve školách. Jsme ohroženi mocnostmi a ideologiemi zvnějšku a nemůžeme se fakticky bránit.

Zcela nedávno došlo v naší zemi k případu, který mi nejenom připomíná, že nesmím mlčet, ale že mám povinnost zvýšit hlas a křičet. V naší zemi a po celé Evropě je rozvracena demokracie a spolu s tím dochází ke hroucení právního státu a de facto je rušena rovnost před zákonem. Existuje zákon proti urážkám národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob (trestní zákoník 40/2009 Sb., § 355). Ptám se tedy: Jak je možné, že příslušné orgány justice nezakročí proti uvedení hry, která je v příkrém rozporu s tímto zákonem? Jak je možné, že se nenašel nikdo, kdo by podal trestní oznámení na brněnské divadlo, které ohlásilo uvedení blasfemické a zvrácené hry Olivera Frjiče Klatba (Vaše násilí a naše násilí)? Jakým právem může být svobodně a beztrestně urážen každý, kdo si váží křesťanských hodnot, to je především Ježíše Krista, a každý občan, který ví, co vykonal pro návrat svobody svatý Jan Pavel II.? Ptám se celé naší i evropské společnosti: Co by se stalo, kdyby nějaké divadlo uvedlo podobnou hru urážející Islám? Ale vy, křesťané, za všech okolností se podvolte a buďte ústupní. Nemáme kam ustoupit! (1)

V roce 100. výročí vzniku Československa se ptám, co by řekl její první prezident TGM? Všem nám je to jasné. Co je to vlastně demokracie bez přívlastků nacionální, lidová, sociální, socialistická, ... jak o ní mluví preambule Ústavy ČR? Odpovím slovy muže, o jehož významu a statečnosti nelze pochybovat a bez něhož by ČSR nevznikla, slovy generála Milána Rastislava Štefánika: „Demokracia, to znamená myslieť skôr, než jednáš, či tým nepoškodzuješ bližneho, rodinu, národ, spoločnosť. To znamená opanovať svoje vášne, nič nerozprávať, ale problémy riešiť!“ To jsou ideály, na kterých byl založen náš stát! To jsou ony „evropské hodnoty“, které buďto budeme hájit anebo Evropa přestane být Evropou.

Ale vraťme se k základnímu tématu. S čím se dnes setkáváme na každém kroku? S parálzou demokracie. Jsme často šikanováni vládou úřadů a byrokracií. Společnost se polarizuje a radikalizuje. Početně stále narůstající skupiny skandují na náměstích hesla a některé jsou připraveny „udělat pořádek.“

Nemlč, arcibiskupe! Nesmím mlčet, musím varovat, vyzývat k rozumnosti a volat ke smíru a k službě bližnímu! Především ovšem musím stejně jako moji předchůdci sv. Vojtěch, kardinálové Beran a Tomášek znovu prohlásit: „Církev je na straně národa!“ To je všech občanů České republiky, kteří v ní žijí a pracují pro její rozvoj a také ji chrání. Pevně věřím, že tato slova a výzva jsou vlastně slovy Ježíšova zlatého pravidla a dovolím si na závěr odcitovat poslední věty z odkazu kardinála Berana:

„I když mé srdce v římském velechrámu v prach rozpadne se v chladné zemi cizí, má láska k vlasti nikdy nevyumizí, za národ svůj se modlit nepřestanu.“

A nyní budeš, náš milovaný arcibiskupe a primasi český Josefe Berane, bratře Tomáši, s námi v naší katedrále spolu s těmi, kteří se za nás modlili, pro tuto zemi pracovali, trpěli či obětovali svůj život!

Dovolte mi krátký epilog.

Jistě uslyším a budu číst, jak jsem si mohl dovolit tyto výtky. Chtěl bych říct, že jsem nikoho nesoudil a neodsoudil; chtěl jsem upozornit, varovat a vyzvat k zamyšlení. Je skutečně normální, když se ročně v naší zemi rozvádí polovina manželství? Když zde, v Praze, 80 % zemřelých odchází na věčnost bez pohřebního obřadu? Je normální, že při rozvodu se manželé obviní z těch nejhorších věcí a urážky neberou

konce? Je normální utrpení dětí, které ztrácí svého tátu a mámu a jedná se s nimi jako se zavazadlem? Oč větší ohled mají mnozí na své domácí mazlíčky. Proč máme rekordní počet dětí v dětských domovech?

Zamysleme se nad tím doma v našich rodinách, ve školách, ale i v parlamentě. Nepotřebují naše děti spíše výchovu k mateřství a otcovství, než návrhy, které operují s pojmy rodič A a rodič B? Myslím, že takovéto nápady se zrodily z četby komunistického manifestu a odvrhnutím rodiny jako takové. Nebylo by místo na televizních obrazovkách pro pořady, které by formovaly a zušlechťovaly celou naši společnost? Berme slova Milána Rastislava Štefánika TGM vážně. Zamysleme se nad zlatým Ježíšovým pravidlem. Má kritická slova nepatří jen těm „nahore“, ale také nám „dole“. Neteskním po totalitě v jakékoli barvě - hnědé, rudé, černé, a tak bych mohl jmenovat celé spektrum duhy. Přeji si, abychom všichni žili ve svobodě a odpovědnosti, rozumnosti a moudrosti, šlechtnosti a velkorysosti. Dovolte mi připomenout slova francouzského prezidenta Macrona v Evropském parlamentu: „Nepotřebujeme autoritářskou demokracii, ale autoritu demokracie.“ Úcta k druhému, pravdivá kritika, která respektuje důstojnost druhého člověka, je požadavkem naší doby.

Amen. Tak to je. Bůh vám žehnej.

(1) poznámka: Blasfémie a perverze 2018. Kristus Ježíš trvale jako znamení, kterému se odporovalo, odporuje a bude odporovat. Ke „hře“ samotné malá připomínka k posunu hodnotového spektra: Roku 1965 uvedla Mahenova činohra v Brně „Komedii o umučení a slavném vzkříšení Pána našeho Ježíše Krista“ na motivy barokních pašijových her, které zpracoval prof.Kopecký. Tehdy tuto středoevropskou událost komentoval s uznáním divadelní svět, dočkala se 150 repríz a komunisté ji posléze zakázali... <https://vltava.rozhlas.cz/jan-kopeccky-komedie-o-umuceni-a-slavnem-vzkriseni-pana-a-spasitele-naseho-jezise-5347141> .....–Po 53 letech se Brno dočkalo razantního nástupu zvrácenosti oznámením o uvedení blasfemické a perverzní „hry“ , překrouceného obrazu skutečnosti, jakéhosi satanského pošklebku pravdě skutečné. Gramsciho neomarxistický ideál o proniknutí marxismu do struktur kultury žije už téměř století a rozlézá se s aktivitami Frankfurtské školy a jiných pohrobků všech totalit jako rakovina do struktur celého světa. Poznámka Petr Peňáz.